

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/7038 din 24.04.2024

La nr.12-1184 din 12.04.2024

**Ministerul Dezvoltării Economice și
Digitalizării**

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege cu privire la modificarea Legii nr.1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului (privind administrarea terenurilor proprietate publică) (număr unic 130/MDED/2024).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 2 (două) file.

Director

Digitally signed by Pinzari Alexandr
Date: 2024.04.25 10:12:50 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandr PÎNZARI

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO24/9634 din 24.04.2024

la proiectul de lege cu privire la modificarea Legii nr.1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului (privind administrarea terenurilor proprietate publică) (număr unic 130/MDED/2024)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin. (3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul care a fost supus expertizei nu a fost pus la dispoziția publicului pentru consultare pe pagina web oficială a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării și nici pe portalul guvernamental

www.particip.gov.md, nefiind asigurat accesul părților interesate la proiect pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

Suplimentar, obligația autorului de a asigura consultarea publică a proiectului rezultă și din norma cuprinsă la pct.190 al Regulamentului Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.610/2018, care statuează că "[...] *Proiectul anunțat se plasează, concomitent, pe pagina web oficială a autorului proiectului în vederea efectuării consultării publice a proiectului*".

Cu referire la informarea publicului cu privire la inițierea elaborării acestui proiect de decizie, se remarcă că autorul a asigurat informarea corespunzătoare a publicului cu privire la acest aspect. Prin urmare, se constată respectarea etapei esențiale a procesului de asigurare a transparenței procesului de elaborare a deciziilor, conform art.8 lit.a) din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Prin urmare, având în vedere cele expuse mai sus, se remarcă că transparența în procesul decizional a fost asigurată parțial.

1.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative: *"Prezentul proiect a fost elaborat în temeiul Hotărârii Curții Constituționale nr.19/2023 privind controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului (plata anuală a arendei pentru terenurile proprietate publică aferente obiectivelor privatizate/private).*

În acest sens menționăm că, conform hotărârii sus-citate, Curtea Constituțională a declarat neconstituționale alineatele (8) și (11) ale articolului 10 din Legea nr.1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului. Totodată, instanța a statuat că hotărârea este irevocabilă, neputând fi contestată prin nici o cale de atac și va intra în vigoare la data adoptării."

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Legii nr.1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului (privind administrarea terenurilor proprietate publică), prin completarea art.10 cu două alineate noi, care prevăd că prețul inițial de expunere la licitație a dreptului de arendă/locațiune a terenurilor libere de construcții trebuie să fie egal cu cel puțin valoarea de piață a terenului determinată de un evaluator în conformitate cu Legea nr.989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, dar nu mai mic decât prețul normativ calculat în conformitate cu prezenta lege, iar plata anuală de arendă/locațiune a terenurilor proprietate publică aferente bunurilor proprietate privată, inclusiv a terenurilor agricole, cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(9) și (10) din art.10, va constitui nu mai puțin de 2% din prețul normativ calculat în conformitate cu prezenta lege. În acest sens, autorul a menționat că, *"Completarea respectivă vine ca rezultat al examinării avizelor primare parvenite de la părțile implicate, în special avizul Congresului Autorităților Publice Locale din Moldova, și discuțiilor cu reprezentanții CALM, care au menționat că, autoritățile publice locale nu își pot permite să efectueze rapoarte de evaluare la fiecare caz de arendă sau locațiune a bunurilor sale. Motivul fiind că, costurile rapoartelor de evaluare sunt costisitoare, acestea neacoperind plata anuală obținută pentru arenda/locațiune. Respectiv, considerăm că aceste modificări vin să se alinieze cu concluziile și recomandările formulate în hotărârea Curții Constituționale."*

De asemenea, în temeiul Hotărârii Curții Constituționale nr.19/2023 au fost abrogate alin.(8) și (11) ale art.10 și aduse ajustări tangențiale în ceea ce privește alin.(12) al art.10 și alin.(1) al art.10/1.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesul public în ceea ce privește asigurarea unui echilibru corect în procesul de formare, administrare și control al resurselor financiare ale unităților administrativ-teritoriale, inclusiv stabilirea prețurilor de arendă pentru terenurile proprietate publică ale acestora, și respectarea principiului autonomiei financiare a autorităților locale.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

Prin argumentele prezentate în nota informativă, autorul a demonstrat necesitatea elaborării proiectului, respectând în același timp cerințele art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „*e) fundamentarea economico-financiară”.*

Potrivit notei informative: *”Realizarea proiectului nu necesită alocarea mijloacelor financiare din bugetul de stat”.*

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative *„textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

- a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]*
- c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]*
- e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]*
- f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;*
- g) se evită tautologiile juridice;*
- h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...].”*

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.&n

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul nu reglementează activitatea agenților publici și/sau a entităților publice.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării în temeiul Hotărârii Curții Constituționale nr.19/2023 privind controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului (plata anuală a arendei pentru terenurile proprietate publică aferente obiectivelor privatizate/private).

Proiect se propune modificarea Legii nr.1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului (privind administrarea terenurilor proprietate publică), prin completarea art. 10 cu două alineate noi, care prevăd că prețul inițial de expunere la licitație a dreptului de arendă/locățione a terenurilor libere de construcții trebuie să fie egal cu cel puțin valoarea de piață a terenului determinată de un evaluator în conformitate cu Legea nr.989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, dar nu mai mic decât prețul normativ calculat în conformitate cu prezenta lege, iar plata anuală de arendă/locățione a terenurilor proprietate publică aferente bunurilor proprietate privată, inclusiv a terenurilor agricole, cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(9) și (10), va constitui nu mai puțin de 2% din prețul normativ calculat în conformitate cu prezenta lege. La fel, în temeiul Hotărârii Curții Constituționale nr.19/2023 au fost abrogate alin.(8) și (11) ale art.10 și aduse ajustări tangențiale în ceea ce privește alin.(12) al art.10 și alin.(1) al art.10/1.

Proiectul promovează interesul public în ceea ce privește asigurarea unui echilibru corect în procesul de formare, administrare și control al resurselor financiare ale unităților administrativ-teritoriale, inclusiv stabilirea prețurilor de arendă pentru terenurile proprietate publică ale acestora, și respectarea principiului autonomiei financiare a autorităților locale.

24.04.2024

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Xenia VAMESCU Inspector principal

Digitally signed by Vameș Xenia
Date: 2024.04.24 15:40:25 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/3683 din 04.03.2024

La nr. 18-69-1893 din 19 februarie 2024

**Ministerul Dezvoltării Economice
și Digitalizării**

copie: Cancelaria de Stat

Prin prezenta, cu referire la proiectul legii pentru modificarea Legii nr.1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului (privind administrarea terenurilor proprietate publică) (număr unic 130/MDED/2024), comunicăm următoarele.

Potrivit art.25 alin.(1) al Legii integrității nr.82/2017, eficiența cultivării climatului de integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mass mediei.

În acest sens, în conformitate cu prevederile art.25 alin.(3) lit.a), art.28 alin.(4) ale Legii prenotate, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate.

Proiectul propus pentru expertiza anticorupție, nu este însoțit de avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare/sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune că ulterior redacția proiectului poate suferi modificări și completări.

Urmare celor expuse, solicităm respectuos expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului definitivat, pentru efectuarea expertizei anticorupție.

Director

Digitally signed by Pinzari Alexandr
Date: 2024.03.05 15:28:36 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandr PÎNZARI